

**Oświadczenie złożone
przez senatora Waldemara Sługockiego
na 55. posiedzeniu Senatu
w dniu 31 stycznia 2018 r.**

Oświadczenie skierowane do minister rodziny, pracy i polityki społecznej Elżbiety Rafalskiej

Szanowna Pani Minister!

Do mojego biura senatorskiego zgłosili się przedstawiciele Zrzeszenia Gmin Województwa Lubuskiego (ZGWL), którzy przedstawili mi stanowisko wszystkich 82 gminnych jednostek samorządu terytorialnego (JST) z ziemi lubuskiej w sprawie zwiększenia poziomu dotacji dla gmin przeznaczonej na pokrycie kosztów obsługi programu 500+.

Świadczenia w ramach programu 500+ finansowane są z dotacji celowej budżetu państwa, co wynika bezpośrednio z art. 29 ust. 1, 3 i 4 ustawy z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (DzU z 2017 r. poz. 1851). W chwili obecnej wysokość tej dotacji wynosi 1,5% kwoty otrzymanej na realizację świadczeń wychowawczych. Sytuacja prawna, zaprezentowana powyżej, wskazuje na fakt, iż budżet na pokrycie kosztów obsługi tego programu jest stały i proporcjonalny do wysokości dotacji, jaką dana gmina otrzymuje na kompleksowe działania w zakresie świadczeń wychowawczych.

Program 500+, który z całą pewnością stał się niemałym obciążeniem finansowym dla wielu polskich rodzin, funkcjonuje już ponad 1,5 roku. Jak zauważają wóldarze gmin zrzeszonych w ZGWL, rzeczywista wysokość kosztów obsługi tego programu jest różna w poszczególnych JST i nie jest proporcjonalna do wysokości wypłacanych świadczeń.

Jak podkreślają przedstawiciele Zrzeszenia Gmin Województwa Lubuskiego, zauważalne jest – zwłaszcza w małych gminach wiejskich, liczących średnio od 2 tysięcy do 10 tysięcy mieszkańców, a także w gminach miejskich do 5 tysięcy mieszkańców – to, że budżet na pokrycie kosztów obsługi funkcjonowania programu 500+ jest zdecydowanie przekraczany. Taka sytuacja może doprowadzić do zapaści systemu świadczeń w danej gminie, ponieważ ze względu na nieproporcjonalny wzrost kosztów jednego programu automatycznie ubywa funduszy na pozostałe świadczenia wychowawcze.

Należy zwrócić również uwagę na rozłożenie wspomnianych kosztów, biorąc pod uwagę elementy, na jakie wydawana jest większość funduszy. Według samorządowców z ziemi lubuskiej znaczna część, a w wielu przypadkach całość, przyznanej dotacji wystarcza zaledwie na utrzymanie pracowników oddelegowanych do obsługi programu w jednostkach samorządowych. Istnieją również takie gminy, które ze względu na niewystarczający poziom finansów nie były w stanie utworzyć nowego etatu, aby w jego ramach w całości zająć się obsługą programu 500+. Zagrożeniem płynącym z tego zdarzenia jest fakt, iż przy niezmienionej liczbie pracowników przybywa im obowiązków, co w konsekwencji może doprowadzić do pogorszenia jakości świadczonych usług.

Szanowna Pani Minister, dalsza realizacja oraz rozszerzanie programu 500+ są niezwykle istotne, jednak należy wziąć pod uwagę rzeczywiste koszty obsługi tego świadczenia w każdej gminie i dostosować poziom dotacji tak, aby nie prowadził on do upadku finansów publicznych danych JST.

Zwracam się do Pani Minister z uprzejmą prośbą o odniesienie się do przedstawionej sytuacji, a także udzielenie odpowiedzi na następujące pytania.

1. Czy Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej posiada aktualne dane mówiące o faktycznych kosztach obsługi programu 500+? Jeżeli tak, to proszę, o ile to możliwe, o przedstawienie tych danych wraz z zestawieniem, jaka kwota stanowi 1,5% dotacji na świadczenia wychowawcze w danych gminach, ze szczególnym uwzględnieniem JST ziemi lubuskiej.

2. Czy kierowany przez Panią Minister resort planuje zwiększenie dla samorządów wysokości dotacji celowej na świadczenia wychowawcze? Jeżeli tak, to proszę o udzielenie informacji na temat poziomu wzrostu, a także terminów, w jakich miałyby on zostać zapewniony.

3. Czy istnieje możliwość zwiększenia współczynnika procentowego dotacji na obsługę programu 500+? Jeżeli tak, to proszę o przedstawienie opinii publicznej zestawienia informującego o sposobie przeprowadzenia takich zmian i ich wpływie na pozostałe elementy finansów publicznych gmin.

Z poważaniem
Waldemar Sługocki